

Tarptautinės konferencijos
ŠIAURĖS IR BALTIJOS ŠALYS PRIEŠ NARKOTIKUS,
vykusios Vilniuje, Lietuvos Respublikos Seime, 2006 m. lapkričio 3-4 d.

Konferencijos rengėjai:

Lietuvos Respublikos Seimo sveikatos reikalų komitetas
Lietuvos Respublikos Seimo Narkomanijos prevencijos komisija
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija
Šiaurės alkoholio ir narkotikų politikos tinklas NordAN
Visuomeninė organizacija „Tėvai prieš narkotikus”

Lietuvos dalyvių KREIPIMASIS

Lietuvos Respublikos Prezidentui Valdui Adamkui
Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui Viktorui Muntianui
Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui Gediminui Kirkilui

1. Dėl alkoholio politikos Lietuvoje

Mes, konferencijos dalyviai, turėdami omenyje:

- Alkoholio daromus didžiulius nuostolius Lietuvos ekonomikai ir socialinei sistemai bei su tuo susijusį žmonių išteklių praradimą ir tai, kad tokia padėtis yra viena blogiausių Europoje bei sudaro rimtą grėsmę tautos sveikatai ir netgi jos gyvavimui;
- Taip pat Europos Komisijos rekomendacijas, skelbtas 2006 m. spalio 24 d. „Pranešime spaudai dėl su alkoholiu susijusios žalos mažinimo Europoje” (*Communication on reducing alcohol related harm in Europe*, 24 October 2006) bei rekomendacijas paskelbtas ataskaitoje „Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu“ (*Alcohol in Europe: A public health perspective. A report for the European Commission by Peter Anderson and Ben Baumberg, Institute of Alcohol Studies, UK, 2006*),

Reikalaujame:

1. Pripažinti alkoholizmą nacionalinio saugumo problema ir imtis atitinkamų priemonių ją spręsti.
2. Uždrausti bet kuria forma skleidžiamą alkoholio reklamą bei galimybę alkoholio gamintojams ir prekybininkams teikti dovanas ar skelbti apie viešųjų renginių rėmimą.
3. Paskirti Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetą atsakingu už nacionalinės alkoholio politikos formavimą bei alkoholio problemų sprendimą.
4. Įgyvendinti Lietuvos Respublikos Alkoholio kontrolės įstatymo 3 straipsnio nuostatą skirti dalį lėšų, gaunamų iš alkoholio akcizų, visuomeninėms organizacijoms, kovojančioms dėl laisvės nuo alkoholio bei kitų narkotikų ir pirmiausiai organizacijoms, dirbančioms mokyklose; kitą dalį šių lėšų skirti alkoholikų ir narkomanų gydymui.

2. Dėl narkotikų politikos Lietuvoje

Konferencijos dalyviai, atsižvelgdami į tai, kad :

- Lietuva ratifikavo ir vykdo Jungtinių Tautų 1961 metų bendrąja narkotinių medžiagų konvenciją, Jungtinių Tautų 1971 metų psichotropinių medžiagų konvenciją, 1988 metų Jungtinių Tautų konvencija dėl kovos su neteisėta narkotinių priemonių ir psichotropinių medžiagų apyvarta, taip pat yra priimtos dvi Lietuvos Respublikos Seimo rezoliucijos: 2002 metų Lietuvos Respublikos Seimo rezoliucija “Dėl narkomanijos prevencijos Lietuvoje” ir 2003 metų Lietuvos Respublikos Seimo rezoliucija “Dėl narkotikų kontrolės politikos” bei yra Lietuvos Respublikos Seimo suformuota Lietuvos pozicija dėl Europos Sąjungos narkotikų plano 2005-2008 m. projekto, kurioje pasiūlyta Lietuvos atstovams ES Bendrųjų reikalų tarybos Narkotikų horizontaliojoje darbo grupėje „nepritarti nuostatomis [...], kuriose įtvirtinamos žalos mažinimo programų paslaugų prieinamumas ir tinkamumas, apimant pakaitinį ir palaikomąjį gydymą, taikant narkotikus bei adatų ir švirkštų keitimo programas“;
- 2005 kovo 7-14 Vienoje vykusioje Jungtinių Tautų Narkotikų komisijos (CND – Commission on Narcotic Drugs) 48 sesijoje buvo atsakyta įtraukti į rezoliucijas *net paminėti* „žalos mažinimo“ programas, *kadangi komisija konstatavo jų netinkamumą* kovai su narkotikais,

- Sparčiai didėja jaunų narkomanų skaičių Lietuvoje;
- Tarptautinių organizacijų, *dirbančių narkomanijos prevencijos srityje*, veiklos patirtį ir į jų pateiktus jau minėtų „žalos mažinimo“ programų *negatyvius* vertinimus,

Siūlome:

1. Nustatyti alternatyvių programų diegimo Lietuvoje būdus, siekiant palaipsniui „žalos mažinimo“ programas, susijusias su įvairių narkotikų vartojimo formų tolesniu įteisiniu, *pakeisti kitomis, nesusijusiomis su narkotikų vartojimu, programomis*.

2. Patvirtinti valstybės narkotikų kontrolės bei narkomanijos prevencijos strategiją ir politiką, kuria būtų įteisinti alternatyvūs „žalos mažinimo“ programoms metodai, nekeltys narkotikų *plitimo grėsmės bei mažinantys jų paklausą* ir kuria būtų nustatyta, kad:

1) Valstybės narkotikų politikos prioritetai yra narkotikų pasiūlos ir paklausos mažinimas, apimantis pirminę prevenciją, diagnostiką bei ankstyvąją intervenciją mokyklose ir šeimoje, taip pat narkotinių ir psichotropinių medžiagų neteisėto platinimo užkardymą, narkomanijos gydymą, nenaudojant narkotikų bei asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, psichosocialinę reabilitaciją ir reintegraciją, o taip pat reabilitacijos įstaigų tinklo kūrimas;

2) Valstybės strategija yra nukreipta prieš bet koki narkotikų legalizavimą, prieš bet kokias teorijas, strategijas ir veiklą, kurios skatintų, lengvintų ir sudarytų galimybes, ar bet kokiomis formomis remtų narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą, jų platinimą;

3) Valstybė, atsižvelgdama į 1988 m. Jungtinių Tautų Konvencijoje įtvirtintas baudžiamąją atsakomybę sunkinančias aplinkybes, sugriežtina administracinę ir baudžiamąją atsakomybę už veikas, susijusias su narkotinių ir psichotropinių medžiagų gaminimu, platinimu, vartojimu ir lenkimu vartoti narkotines ir psichotropines medžiagas.

Asmenims, padariusiems šiuos nusikaltimus, išskyrus vartojusius narkotines ir psichotropines medžiagas, taikomas turto konfiskavimas, jiems netaikomas atleidimas nuo baudžiamosios atsakomybės, bausmės vykdymo atidėjimas ar atleidimas nuo bausmės;

4) Skiriami specialūs teisėjai byloms, susijusioms su narkotinių ir psichotropinių medžiagų gaminimu, platinimu ir vartojimu, nagrinėti;

5) Lietuvos valstybė pripažįsta, kad narkomanija yra liga ir išipareigoja norintiems gydytis sudaryti reikiamas sąlygas;

6) Vaikams, vartojantiems narkotines ir psichotropines medžiagas be gydytojo paskyrimo, yra taikomos privalomos medicininės ir socialinės kontrolės programos, o priklausomiems nuo narkotinių ir psichotropinių medžiagų – gydymas bei *privalomosios socialinės reabilitacijos priemonės, finansuojamos iš Valstybės biudžeto*;

7) Lietuvoje yra nuolat atliekama norminių dokumentų, susijusių su narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrole, bei valstybės tarnautojų, atsakingų už narkotikų kontrolę įvairiuose valdžios lygmenyse, taip pat visuomeninių organizacijų, dirbančių šioje srityje, veiksmų analizė, siekiant *užkirsti kelią galimiems korupciniams veiksams, mėginimams* liberalizuoti Lietuvos narkotikų politiką;

8) Alkoholio „saugaus gėrimo“, taip pat „saugaus“ ir „atsakingo“ bet kurių kitų narkotikų vartojimo filosofija neturi būti skleidžiama visuomenėje, ypač tarp vaikų ir jaunimo;

9) Valstybė remia visuomenines organizacijas, vykdančias narkotikų prevencijos ir visuomenės informavimo apie narkotikų daromą žalą programas.